

Til Stortingets finanskomite

finans@stortinget.no

21.05.2019

Vår referanse: 28 035

Felles høring fra NJ og NR til Revidert nasjonalbudsjett 2019 - Prop. 115 LS

Norsk Journalistlag (NJ) er organisasjonen for redaksjonelle medarbeidere, herunder ledere og frilansere, som har journalistikk som yrke. Vi har medlemmer fra alle typer medier, og har i vårt program at vi skal arbeid for et redaksjonelt mangfold som støtter opp om kvalitet, ytringsfrihet og demokrati. Norsk Redaktørforening (NR), organiserer 740 redaktører i alle typer medier, inkludert fag- og nisjemedier, magasin- og ukepresse.

NJ og NR er positive til Regjeringens forslag om at også elektroniske tidsskrifter skal fritas for merverdiavgift. Vi er imidlertid sterkt kritiske til Regjeringens forslag om at fritaket ikke skal gjelde det som i proposisjonen kalles «dynamiske tidsskrifter», noe vi vil begrunne nærmere i denne høringsuttalelsen. Vi minner for ordens skyld om hva regjeringen selv har sagt i Granavold-erklæringen:

Mediepolitikken skal stimulere til innovasjon og nyskaping, og samtidig opprettholde den frie pressens tradisjoner og grunnverdier i en ny tid.

Det foreliggende forslaget er direkte kontraproduktivt i forhold til et slikt mål.

NJ og NR mener at Regjeringen bør fjerne merverdiavgiften for alle typer tidsskrifter og magasiner som utgis innenfor rammene av lov om redaksjonell fridom § 2. Begrunnelsen er den samme som da lov om merverdiavgift ble innført i 1970: Fritaket gir publikum en vesentlig lavere pris på redaksjonelt innhold. Dette øker mediebruken og bygger oppunder demokratiet gjennom formidlingen av en informert og aktiv samfunnsdebatt, og det øker bruken av det norske skriftspråket – to sentrale mål for den norske mediepolitikken.

I Mediefinansieringsmeldingen¹ peker Regjeringen på at de offentlige støtteordningene er hovedårsaken til bredden i mediemangfoldet som norske borgere kan benytte seg av i dag. Den største endringen siden 1970, er at brukerne og bruken har flyttet seg fra plattformene som merverdiavgiftsloven var myntet på for 50 år siden, til digitale plattformer. Dette har stilt mediebransjen overfor en rekke utfordringer av teknologisk og økonomisk karakter. Blant annet som følge av at inntektene fra abonnementer og annonser har falt dramatisk under transformasjonen. Dette er det redegjort grundig for i kapittel 2 i Mediefinansieringsmeldingen¹, så vi går ikke nærmere inn på dette her. Problemet er blitt forsterket av at abonnentene har måttet betale 25 prosent i merverdiavgift til staten dersom de ønsket seg et digitalt

¹ Meld.St. 17 (2018-2019)

abonnement – noe som naturlig nok har lagt en demper på interessen. Den negative effekten ble svært synlig da merverdiavgiften for aviser ble fjernet fra 2016, noe som er beskrevet slik i Mediefinansieringsmeldingen (s. 104):

«Auken var på 223 millionar kroner eller 4,4 prosent. Hovudårsakene er gode betalingsløysingar for nettutgåvene og fritak for meirverdiavgift for digitale nyheiter.»

Når Regjeringen nå foreslår en halvveis løsning for tidsskiftene, der fritaket ikke skal gjelde «dynamiske elektroniske publikasjoner», har den ikke tatt inn over seg at stadig mer innhold publiseres fortløpende elektronisk slik at publikum nås raskere, bedre og mer kostnadseffektivt. Dette skyldes både en forventning fra mediebrukerne om løpende debatt og nyhetsdekning og at det er blitt mulig rent teknologisk. Tidsskrifter, magasiner og fagpresse er dermed blitt viktigere som nyhetsmedier, noe Norsk Journalistlag redegjorde for i høringsuttalelsen vi leverte til Skattedirektoratets forslag om revidering av merverdiavgiftsloven i februar i år. Mulighetene som følger med elektronisk publisering har i tillegg ført til framveksten av nye nisjemedier som bidrar til mangfold innenfor sine fagfelt. Rett24 har for eksempel løpende dekning av rettsavgjørelser og lovendringer, forskning.no publiserer siste nytt fra norsk forskning, mens medier24.no og journalisten.no har løpende dekning av det som skjer i mediebransjen. Alle disse nettstedene er eksempler på nisjemedier som har en løpende nyhetsdekning på sine fagfelt. De vil trolig falle innenfor det som Regjeringen kaller «dynamiske tidsskrifter» - til tross for at sakene denne typen elektroniske tidsskrifter formidler ofte blir plukket opp og publisert i nyhetsmediene.

Mener regjeringen at publikasjoner som dette, og andre store fagpublikasjoner som Kommunal Rapport, Sykepleien, Utdanning, Fagbladet, Motor osv. skal unnlate å melde om viktige begivenheter og nyheter på sine respektive fagfelt inntil det kommer til en «nummerert» utgivelse? Det vil i så fall bety at de må forringe sin nåværende journalistiske dekning i en grad som vil gjøre dem langt mindre interessante som abonnementsobjekter.

I forslaget som fremmes av Regjeringen, knyttes avgiftsreglene for tidsskrifter opp mot reglene for bøker. Dette gjenspeiler at Regjeringen ikke har tatt inn over seg hvordan digitaliseringen av mediebransjen har revolusjonert publiseringsmodellen til tidsskrifter, fagpresse og magasiner. Som beskrevet i avsnittet ovenfor, skjer publiseringen i dag fortløpende, på linje med de tradisjonelle nyhetsmediene. De bør derfor fritas for merverdiavgift på samme måte som elektroniske aviser. Vi ser ingen grunn til at de skal sammenliknes med bøker.

Kravet om at den elektroniske utgivelsen må være en nær sagt 'statisk utgave' for at tidsskriftet skal bli fritatt for merverdiavgift er et blindspor som man ikke kommer ut av ved å «*opne for moderate innslag av lyd og rørleg bilete i dei elektroniske publikasjonane, som ikkje må endre eller utvide bruksområdet for publikasjonen*». ² Dette er et forsøk på å omgå den virkelige verden som kan føre til konkurransevridding og lite framtidsrettede tilpasninger, noe Regjeringen har satt seg som mål å komme bort fra, ifølge Mediefinansieringsmeldingen. ³ I tillegg hemmer dette utviklingen av et fremtidsrettet digitalt medietilbud og de nye formene for historiefortelling som digital teknologi åpner for. Slik journalistikken utvikler seg i dag endres og moderniseres fortellermetoden kontinuerlig, og det er viktig at fagpressen og tidsskriftene kan ta del i denne utviklingen. Vi snakker her om publikasjoner som når store grupper av befolkningen innenfor temaer som de brede nyhetsmediene ikke nødvendigvis dekker.

² Prop. 115 LS, s. 8

³ Meld.St. 17 (2018-2019), kap. 6.3.4

På denne bakgrunn mener NJ og NR at merverdiavgiften bør fjernes for alle typer tidsskrifter og magasiner som utgis innenfor rammene av lov om redaksjonell fridom § 2.

Med vennlig hilsen

Hege Iren Frantzen
Leder av Norsk Journalistlag

Arne Jensen
Generalsekretær i Norsk Redaktørforening